

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

VOORBEREIDENDE EKSAMEN

2024

10712

REKENINGKUNDE

(VRAESTEL 2)

REKENINGKUNDE V2

TYD: 2 ure

PUNTE: 150

10712A

15 bladsye + 1 formuleblad en 'n 11-bladsy antwoordboek

X05

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
4. Jy mag 'n nie-programmeerbare sakrekenaar gebruik.
5. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
6. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.
7. Jy mag die Formuleblad met Finansiële Aanwysers wat aan die einde van hierdie vraestel aangeheg is, gebruik.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
1	Versoenings	40	32
2	Kosterekeningkunde	35	28
3	Voorraadwaardasie en BTW	40	32
4	Begrotings	35	28
TOTAAL		150	120

VRAAG 1: VERSOENINGS**(40 punte; 32 minute)****1.1 BANKVERSOENING**

Die inligting het betrekking op Fikile Handelaars vir Augustus 2024. Die onderneming ontvang die amptelike bankstaat op die 25ste dag van elke maand.

GEVRA:

1.1.1 Bereken die volgende op 31 Augustus 2024.

- Korrekte totale van die Kontantjoernale. Gebruik die tabel verskaf in die ANTWOORDBOEK (slegs die bedrae word verlang). (8)
- Bankrekeningsaldo in die Algemene Grootboek van die onderneming. (4)

1.1.2 Stel die Bankversoeningstaat op 31 Augustus 2024 op. (6)

1.1.3 Voorsien EEN rede waarom die Interne Ouditeur bekommerd behoort te wees oor die beheer van kontant. Verskaf 'n oplossing vir sy bekommernis. (2)

1.1.4 Mnr. Fikile moedig sy klante aan om van EFO (Elektroniese Fonds Oorplasinge) betalings gebruik te maak as gevolg van voortdurende kontantverliese. Verskaf EEN voordeel in die ontvangs van betalings van klante wat EFO's gebruik. Verskaf 'n rede vir die voordeel. (2)

INLIGTING:

A. Die volgende Bankversoeningstaat is op 31 Julie 2024 voorberei:

	R
Debietsaldo volgens Bankstaat	34 600
Uitstaande deposito (van kontantverkope; gedateer 23 Julie 2024)	21 500
Uitstaande EFO (nr. 672)	9 870
Kredietbedrag foutiewelik gedebiteer	5 500
Kredietsaldo volgens Bankrekening	17 470

- B.** Voorlopige totale op 31 Augustus 2024 voordat die Bankstaat ontvang is:
- **KOJ: R158 100**
 - **KBJ: R94 790**
- C.** Die volgende is tydens die vergelyking van die Julie Versoeningstaat met die Augustus 2024 bankstaat waargeneem:
- Die uitstaande EFO nr. 672 en die regstelling van die fout, verskyn korrek op die Augustus 2024 bankstaat.
 - Die uitstaande deposito op 23 Julie 2024 verskyn op die Augustus 2024 Bankstaat, maar die bedrag reflekteer korrek as R11 500. Daar is besluit om die saldo af te skryf aangesien die rekenmeester aangedui het dat sy oppad na die bank beroof is.
- D.** Onderstaande items op die Augustus 2024 Bankstaat verskyn nie in die Augustus Kontantjoernale nie:
- EFO betaling ontvang van Z. Behr vir R1 800 ter vereffening van sy rekening van R2 000.
 - Maandelikse debietorder ten gunste van Versekering Bpk. vir die versekeringspremie, R850.
 - 'n Deposito van R11 000 verskyn in die lopende rekening van Fikile Handelaars op 24 Augustus 2024. Daar is vasgestel dat die deposito 'n fout aan die kant van die bank is. Die bank het ingestem om die regstelling van die fout op die September Bankstaat te doen.
 - Bankkoste, R1 770
 - Rente op kredietsaldo, R2 160
- E.** Items in die joernale maar nie op die Augustus Bankstaat nie:
- EFO nr. 633 (aan Zwane Verskaffers), R14 600
 - Kontant deposito (van Masuku P), R24 620
- F.** 'n Debietkaartinskrywing op 30 Augustus 2024 om kontant vir lone te onttrek, R32 000 verskyn op die staat. Die boekhouer is nie ingelig nie.
- G.** Kredietkaartverkope verskyn korrek op die Bankstaat as R12 300, maar die KOJ toon die bedrag as R21 300.
- H.** Die Augustus 2024 bankstaat toon 'n balans van R ?.

1.2 DEBITEUREVERSOENING

Die inligting het betrekking op Sam se Winkel vir Julie 2024.

GEVRA:

- 1.2.1 Dui die regstellings wat in die Debiteurekontrole rekening in die Algemene Grootboek gemaak moet word. Gebruik (+) vir 'n toename; (-) vir 'n afname OF toon '**geen verandering**'. (4)
- 1.2.2 Stel die korrekte Debiteurelys op 31 Julie 2024 op. Toon berekeninge met die relevante bedrae in hakies om deelpunte te verdien. (10)
- 1.2.3 Verduidelik waarom die saldo in die Debiteurekontrolerekening in die Algemene Grootboek dieselfde moet wees as die totaal van die Debiteurelys. (2)
- 1.2.4 Die debiteureklerk is bekommerd dat M. Smit nie sy rekening betaal het nie. Verskaf TWEE interne kontrolemaatreëls, behalwe om rente te hef, wat die onderneming kan gebruik om die invordering van skuld te verbeter. (2)

INLIGTING:

A. Vooraansuiweringsyfers op 31 Julie 2024

	R
Debiteurekontrolerekening saldo	14 500
Debiteurelys totaal van Debiteuregrootboek	15 100

B. Debiteurelys op 31 Julie 2024

	Debiet	Krediet
A. Kunene		1 000
T. Naidoo	6 200	
X. Zulu	2 300	
M. Smit	7 600	
	16 100	1 000

C. Foute en weglatings:

- (i) Die totaal van die Debiteure-afslagjoernaal is met R1 300 oorskry.
- (ii) Rente van R250 moet op die agterstallige rekening van M. Smit gehef word.
- (iii) 'n Bedrag van R3 200 wat van T. Naidoo ontvang is, is korrek aangeteken in die Kontantjoernaal, maar is foutiewelik as R2 300 na die rekening van T. Naidoo oorgedra.

REKENINGKUNDE (VRAESTEL 2)	10712/24
---	-----------------

6

- (iv) Voorraad aangekoop deur A. Kunene, R800, is na die verkeerde kant van sy rekening in die Debiteuregrootboek oorgeboek.
- (v) Geen inskrywing is gemaak vir 'n kredietnota uitgereik aan X. Zulu, R540, nie.

40

VRAAG 2: KOSTEREKENINGKUNDE**(35 punte; 28 minute)****2.1 HLUBI VERVAARDIGERS**

Onderstaande inligting het betrekking op die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2024. Die onderneming vervaardig een soort hoed.

GEVRA:

2.1.1 Bereken die volgende:

- Direkte arbeidskoste (**Verwys na Inligting C.**) (7)
- Fabrieksbokoste vir die jaar (**Verwys na Inligting D.**) (5)

2.1.2 Bereken die totale koste van produksie. (5)

2.1.3 Die eienaar is beïndruk dat die fabriekswerkers nooit gekla het om oortyd te werk om doelwitte te behaal nie.

- Verskaf TWEE redes waarom fabriekswerkers verkies om oortyd te werk sonder enige besware. (4)

INLIGTING:**A. Voorraad saldo's:**

	29 Feb. 2024 R	28 Feb. 2023 R
Grondstof voorraad	745 000	2 663 000

B. Die eienaar het besluit om voordeel te trek uit afgemerkte pryse en het besluit om materiaal in grootmaat aan die einde van die vorige finansiële jaar aan te koop.

LET WEL: Geen direkte materiaal is gedurende die jaar aangekoop of teruggestuur nie.

C. Direkte arbeidskoste vir die jaar:

Aantal werkers	Lone	Verdienste per werker	
10	Basies (normale lone)	R50	2 000 uur
	Oortyd	Basiese tarief + 80%	100 uur
LET WEL: - Aftrekkings: 9% van basiese loon - Werkgewersbydrae: 12% van basiese loon			

D. Fabrieksbokoste:

Die boekhouer het fabrieksbokoste as R884 160 bereken. Sy het egter die volgende foute gemaak wat reggestel moet word:

- (i) Die fabriekshuur van R66 720 is ingesluit in die fabrieksbokoste. Die bedrag is met 20% onderverhaal (te min bereken).
- (ii) Jaarlikse fabrieksversekering betaal vir die tydperk 1 Julie 2023 tot 30 Junie 2024 is aangeteken en korrek verdeel. Die maandelikse kantoorversekering is R1 440. Versekering word verdeel in die verhouding 3 : 1 : 1 vir die fabriek-, kantoor- en verkoopsafdelings onderskeidelik.

2.2 MUG 'n SIP VERVAARDIGERS

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot MUG 'n SIP Vervaardigers vir die jaar geëindig 29 Februarie 2024. Die onderneming vervaardig een soort koffiebeker wat gewild in hul dorp is en hulle koop materiaal by 'n plaaslike verskaffer.

LET WEL: Waar kommentaar en verduidelikings verlang word, moet jy syfers en neigings aanhaal.

2.2.1 Die eienaar wil van die produksiepersoneel na ander departemente herontplooï. Verskaf TWEE voorstelle waarom dit nie 'n goeie besluit is nie. Haal syfers en neigings aan. (4)

2.2.2 Die bestuurder is bekommerd dat fabrieksbokoste die vaste koste laat verhoog het. Verduidelik waarom hy nie bekommerd hoef te wees nie. Verskaf TWEE punte. Haal syfers en neigings aan. (4)

2.2.3 Die interne ouditeur het sy kommer oor veranderlike koste uitgespreek. Identifiseer EEN kosteverwante probleem vir die ouditeur en verskaf 'n ooreenstemmende oplossing vir ELKE probleem. Haal syfers en neigings aan. (4)

2.2.4 Bereken die % verhoging in die verkoopprijs van die koffiebekers. (2)
b.o.

INLIGTING:

	2024		2023	
	TOTAAL (R)	EENHEIDS- KOSTE (R)	TOTAAL (R)	EENHEIDS- KOSTE (R)
Vaste koste	1 104 000	46,00	1 069 600	56,00
Fabrieksbokoste	792 000	33,00	754 450	39,50
Administratiewe koste	312 000	13,00	315 150	16,50
Veranderlike koste	2 064 000	86,00	1 212 850	63,50
Direkte materiaalkoste	1 243 200	51,80	588 280	30,80
Direkte arbeidskoste	441 600	18,40	334 250	17,50
Verkoops- en Verspreidingskoste	379 200	15,80	290 320	15,20
Verkoopprijs per eenheid	R146,00		R118,50	
Aantal eenhede vervaardig en verkoop	24 000		19 100	
Gelykbreekpunt (eenhede)	18 400		19 448	

VRAAG 3: VOORRAADWAARDASIE EN BTW**(40 punte; 32 minute)**

3.1 Kies die korrekte term uit dié tussen hakies verskaf. Skryf slegs die term langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.3) in die ANTWOORDBOEK.

3.1.1 Die (EIEU/geweegde gemiddelde) metode veronderstel dat voorraad in die volgorde van die aankoopdatum verkoop word.

3.1.2 Voorraad aangekoop word in 'n Handelsvoorraadrekening in 'n deurlopende/periodieke voorraadstelsel, aangeteken.

3.1.3 Die (geweegde gemiddelde/spesifieke identifikasie) voorraadwaardasie-metode is die geskikste vir unieke hoë waarde produkte. (3 x 1) (3)

3.2 VOORRAADWAARDASIE

Jy word voorsien van inligting wat verband hou met Malaza Seephandelaars. Hulle verkoop een soort gesigseep. Die finansiële jaar eindig op 29 Februarie 2024. Die periodieke voorraadstelsel en die geweegde-gemiddelde metode word gebruik om voorraad te waardeer.

GEVRA:

3.2.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 29 Februarie 2024. (7)

3.2.2 Bereken hoe lank (in dae) dit sal neem om die eindvoorraad te verkoop. (3)

3.2.3 Die eienaar vermoed dat gesigseep gesteel word. Verskaf 'n berekening om sy vermoedens te bevestig. (4)

3.2.4 Die eienaar oorweeg dit om nog 'n sekuriteitsbeampte teen 'n maandelikse salaris van R6 200 aan te stel om te help met die kontrole van die gesigseep voorraad. Verduidelik waarom dit NIE 'n goeie idee is NIE. Verskaf EEN punt met syfers. (3)

INLIGTING:**A. Voorraadrekords:**

	AANTAL ITEMS	EENHEIDS- PRYS	TOTAAL R
Voorraad 1 Maart 2023	4 800		R174 400
Voorraad 29 Februarie 2024	5 650		?

B. Vraggeld op aankope:

Vraggeld op aankope is R200 per boks van 100 koekies seep.

C. Aankope en terugsendings:

	AANTAL ITEMS	WAARDE PER ITEM (vraggeld uitgesl.)	TOTALE WAARDE (vraggeld ingesl.)
Aankope	19 500		R956 400
12 Augustus 2023	5 300	R41	R227 900
15 Oktober 2023	10 500	R48	R525 000
30 Desember 2023	3 700	R53	R203 500
Terugsendings:			
15 Desember 2023	(100)		?

LET WEL: Die verskaffer het ingestem om vervoerkoste terug te betaal vir goedere wat teruggestuur is weens defekte wat deur hulle verpakkingspersoneel veroorsaak is.

D. Verkope:

18 500 eenhede is teen R75 elk verkoop.

3.3 BESTUUR VAN VOORRAAD

Die inligting het betrekking op ChillWave Verkoelers vir die finansiële jaar geëindig 31 Julie 2024. Die besigheid verkoop een tipe koelboks in drie takke. Die besigheid se krediettermen is 30 dae.

GEVRA:

Verskaf EEN afsonderlike probleem (met syfers) ten opsigte van ELKE tak saam met 'n ooreenstemmende oplossing vir ELKE probleem.

	SEDIBENG	TSHWANE	MOGALE CITY
Beginvoorraad (eenhede)	300	650	480
Aankope (eenhede)	3 200	4 400	4 000
Eindvoorraad (eenhede)	2 900	220	2 950
Verkoopprijs per eenheid	R1 200	R1 200	R1 200
Onttrekkings in eenhede	0	15	1
Debiteure-invorderingstydperk	25 dae	30 dae	40 dae
Krediteurebetalingstydperk	40 dae	45 dae	31 dae

(9)

REKENINGKUNDE (VRAESTEL 2)	10712/24	12
---------------------------------------	-----------------	-----------

3.4 BTW

Baya-Handelaars is vir BTW geregistreer. Die BTW-koers is 15%.

GEVRA:

3.4.1 Bereken die bedrag BTW betaalbaar aan SAID vir die BTW-periode geëindig 31 Julie 2024. (9)

3.4.2 Jy is die interne ouditeur. Die eienaar, Ali Baya, het R12 880 BTW ingesluit deur middel van 'n EFO aan IT Solutions betaal vir 'n nuwe skootrekenaar vir sy kind, wat met sy tersiële studies gaan begin. Ali dring daarop aan dat die skootrekenaar as deel van Baya-Handelaars se toerusting aangeteken moet word en dat R1 680 as BTW-inset in die besigheid se boeke aangeteken moet word.

Verduidelik wat jy aan Ali sal sê. Verskaf EEN punt. (2)

INLIGTING:

A. Bedrag verskuldig aan SAID op 1 Julie 2024, R6 300.

B. Bedrae van die Julie 2024 joernale:

	UITSLUITEND BTW	BTW BEDRAG	INSLUITEND BTW
Terugsendings van verkope	6 900	?	7 935
Aankoop van voorraad		3 075	
Korting toegestaan	780	?	
Oninbare skulde verhaal		240	
Kredietverkope		?	*72 450

***LET WEL:** Hierdie bedrag sluit nulkoersgoedere items in wat vir R5 060 verkoop moes word. Die boekhouer het foutiewelik BTW van R660 op hierdie goedere ingesluit. Dit moet reggestel word.

VRAAG 4: BEGROTINGS**(35 punte; 28 minute)**

Die inligting voorsien het betrekking op Trident-Handelaars. Die eienaar is Billy Trident. Billy het net een bestuurder wat goedere aflewer.

GEVRA:

4.1 Onderskei tussen Kontantbegroting en Geprojekteerde Inkomstestaat. (2)

4.2 Voltooi die Debiteure-invorderingskedge vir Maart en April 2024. (7)

4.3 **Verwys na Inligting E.**

Bereken die vorige salarisse vir elke werknemer voordat die nuwe werknemer aangestel is. (3)

4.4 **Verwys na Inligting F.**

Bereken die ontbrekende bedrae aangedui deur (i) tot (iii) in die Kontantbegroting. (10)

4.5 **Verwys na Inligting G.**

Billy het 'n nuwe mededinger wat in Januarie 2024 besigheid begin doen het. Hy is bekommerd oor die dalende aantal klante.

- Lewer kommentaar op verkope en lewer bewyse (met syfers of berekeninge) om Billy se bekommernis te regverdig. (4)
- Verduidelik hoe die onderneming na klante kan uitreik in ander provinsies sonder om nuwe takke oop te maak. Gee EEN punt met 'n rede. (2)
- 4.6 • Billy is bekommerd dat afleweringskoste nie goed beheer word nie. Verskaf EEN rede om sy bekommernis te verduidelik. Haal syfers aan. (3)
- Billy voel dat dit belangrik is om 'n vloot voertuie te gebruik om verkoopte goedere af te lewer. Verskaf TWEE voordele om 'n eksterne afleweringsmaatskappy te gebruik. (4)

INLIGTING:**A. Opsomming van totale verkope:**

	WERKLIK		BEGROOT	
	Januarie	Februarie	Maart	April
Totale verkope	R2 985 000	R3 462 600	?	4 800 000

Kontantverkope is 40% van die totale verkope.

B. Verwagte debiteure-invorderings:

Kredietverkope sal soos volg ingevorder word:

- 25% in dieselfde maand van verkope en hulle ontvang 5% korting
- 50% na 30 dae (eerste maand na verkope)
- 20% na 60 dae (tweede maand na verkope)
- Die saldo word na 90 dae afgeskryf

C. Aankope van voorraad en betalings aan krediteure:

- Die onderneming handhaaf 'n vaste voorraadvlak.
- Krediet aankope beloop 85% van alle aankope.
- Die winsopslag op kosprys is 25%.
- Krediteure word ten volle betaal een maand na die datum van aankope.

D. 'n Gedeelte van die vaste deposito verval op 31 Maart 2024. Die vaste deposito is belê teen 'n koers van 6% p.j.**E.** Die onderneming het drie werkers in diens wat elkeen dieselfde salaris verdien. Billy Trident het besluit om 'n vierde assistent op 1 April 2024 aan te stel teen 'n salaris van R1 200 minder as dié van die ander.

F. Uittreksel van die Kontantbegroting:

	MAART 2024	APRIL 2024
ONTVANGSTES		
Kontantverkope	(i)	1 920 000
Ontvangste van debiteure	1 995 480	?
Verbandlening van DBS Bank	975 000	0
Vaste deposito verval (sien D hierbo)	(ii)	0
Rente op vaste deposito	3 000	2 500
BETALINGS		
Kontantaankope van voorraad	1 680 000	3 264 000
Betalings aan krediteure	2 354 568	(iii)
Rente op lening	0	9 750
Salarisse	?	14 800
Afleweringssuitgawes	79 200	79 200

G. Uittreksel van Geprojekteerde Inkomstestaat:

	JANUARIE		FEBRUARIE	
	Begroot	Werklik	Begroot	Werklik
Verkope	3 000 000	2 985 000	3 960 000	3 462 600
Afleweringsskoste	60 000	104 475	79 200	121 191

GRAAD 12 REKENINGKUNDE FORMULEBLAD MET FINANSIËLE AANWYSERS

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Netto wins voor belasting}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins na belasting}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
Totale bates : Totale laste	Bedryfsbates : Bedryfslaste
(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste	Niebedryfslaste : Aandeelhoudersbelang
(Handel & ander ontvangbare bedrae + Kontant & kontantekwivalente) : Bedryfslaste	
$\frac{\text{Gemiddelde handelsvoorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde handelsvoorraad}}$
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$
$\frac{\text{Netto inkomste na belasting}}{\text{Gemiddelde aandeelhoudersbelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto inkomste na belasting}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$ (*Sien Nota 2 hieronder)
$\frac{\text{Netto inkomste voor belasting + Rente op lenings}}{\text{Gemiddelde aandeelhoudersbelang + Gemiddelde niebedryfslaste}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Aandeelhoudersbelang}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Dividende vir die jaar}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Tussentydse dividende}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Finale dividende}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Dividende per aandeel}}{\text{Verdienste per aandeel}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Dividende vir die jaar}}{\text{Netto inkomste na belasting}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Totale vaste koste}}{\text{Verkoopprys per eenheid – Veranderlike koste per eenheid}}$	
NOTA: 1. Handelsvoorraad aan die einde van die finansiële jaar kan gebruik word indien dit in die vraag verlang word. 2. Krediet aankope kan in plaas van koste van verkope gebruik word (syfers sal dieselfde wees indien voorraad kontant is) 3. Indien daar gedurende 'n finansiële jaar 'n verandering in die aantal uitgereikte aandele is, word die gewoegdegemiddelde-getal aandele in die praktyk gebruik.	